

การป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก

มะเร็งปากมดลูกเป็นมะเร็งที่ป้องกันได้ เริ่มจากแนะนำให้ลดปัจจัยเสี่ยงในการเป็นมะเร็งปากมดลูก ได้แก่ หลีกเลี่ยงการมีคู่นอนหลายคน และงดสูบบุหรี่ เป็นต้น นอกจากนี้ ปัจจุบันมีวัคซีนป้องกันการติดเชื้อ HPV (HPV vaccine) ซึ่งสามารถป้องกันการเกิดมะเร็งปากมดลูกและรอยโรคก่อนเป็นมะเร็งได้ นอกจากนี้การป้องกันการติดเชื้อ HPV ที่มีความเสี่ยงสูง ยังสามารถป้องกันมะเร็งปากช่องคลอด ช่องคลอด ทวารหนัก และมะเร็งช่องปากได้อีกด้วย โดยทั่วไปแนะนำให้ฉีด HPV วัคซีน ที่ช่วงอายุ 11 หรือ 12 ปี ถึงอายุ 26 ปี และได้ผลดีที่สุด ในคนที่ไม่เคยได้รับเชื้อหรือไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะฉีดวัคซีนแล้ว แพทย์ก็ยังแนะนำให้ไปตรวจภายในและคัดกรองมะเร็งปากมดลูกตามปกติ

การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกมีทั้งวิธีการ

ตรวจแปปสเมียร์ (Pap smear) และวิธีตรวจ เอชพีวี ดีเอ็นเอ (HPV DNA) สำหรับการตรวจแปปสเมียร์ แพทย์จะทำการป้ายเซลล์จากปากมดลูกเพื่อเก็บไปตรวจหาความผิดปกติหรือปัจจุบันใช้วิธี Liquid-base cytology (LBC) เป็นการเก็บเซลล์จากปากมดลูกใส่ในของเหลวเพื่อตรวจหาเซลล์ผิดปกติ ซึ่งให้ผลตรวจที่ชัดเจนมากขึ้น การตรวจแปปสเมียร์ หรือ LBC จะสามารถตรวจหาได้ทั้งเซลล์มะเร็ง และเซลล์ที่มีโอกาสเกิดมะเร็งปากมดลูก อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีการตรวจเชื้อ HPV DNA สายพันธุ์ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดมะเร็งปากมดลูกร่วมด้วย เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการตรวจคัดกรองมากขึ้น

การวินิจฉัยโรคมะเร็งปากมดลูก

ในการวินิจฉัยโรคมะเร็งปากมดลูกครั้งแรก แพทย์จะเริ่มทำการตรวจปากมดลูกและหากแพทย์ตรวจพบรอยโรคที่สงสัยว่าเป็นมะเร็งปากมดลูก แพทย์จะทำการตัดชิ้นเนื้อ (punch biopsy) ที่ตำแหน่งที่สงสัยบริเวณปากมดลูก โดยใช้เครื่องมือปลายแหลมในการตัดชิ้นเนื้อเพื่อส่งตรวจเพิ่มเติมในห้องปฏิบัติการ

อย่างไรก็ตาม หากตรวจไม่พบรอยโรค แต่ตรวจพบเซลล์มะเร็งปากมดลูกผิดปกติจาก Pap smear หรือ HPV DNA test แพทย์จะทำการตรวจเพิ่มเติมด้วยวิธี การส่องกล้องปากมดลูกด้วยคอลโปสโคป (colposcopic examination) การตรวจแบบนี้ใช้กล้องคอลโปสโคปในการตรวจหาความผิดปกติของเซลล์ แพทย์จะทำการเก็บตัวอย่างเนื้อเยื่อจากเซลล์จากปากมดลูกเพื่อนำไปตรวจเพิ่มเติมในห้องปฏิบัติการ ในบางครั้งอาจตรวจด้วยการ ขูดภายในคอมดลูก (endocervical curettage) ผ่านการใช้เครื่องมือขนาดเล็ก (curette) ขูดเนื้อเยื่อบริเวณปากมดลูกเพื่อการตรวจวินิจฉัยเพิ่มเติม

การรักษาโรคมะเร็งปากมดลูก

โรคมะเร็งปากมดลูก สามารถป้องกันได้โดยการฉีดวัคซีนมะเร็งปากมดลูกหรือวัคซีน HPV ในช่วงอายุ 11-12 ปี โดยสามารถเริ่มฉีดได้ตั้งแต่อายุ 9 ขวบ แต่ในกรณีผู้ป่วยที่ตรวจพบโรคมะเร็งปากมดลูกก็มีทางเลือกในการรักษามะเร็งปากมดลูกที่หลากหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการผ่าตัด (surgery) การใช้รังสีรักษา (radiation) การใช้ยาเคมีบำบัด (chemotherapy) หรือการรักษาร่วมกัน

โรคมะเร็งปากมดลูก

จัดทำโดย : กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลตำบลวังชัย
อำเภอป่าพอง จังหวัดขอนแก่น

โรคมะเร็งปากมดลูก

โรคมะเร็งปากมดลูกส่วนใหญ่เกิดจากเชื้อไวรัส เอชพีวี (HPV) ซึ่งมักจะติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกและการฉีดวัคซีนป้องกันเชื้อ HPV จะช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดมะเร็งปากมดลูกได้

โรคมะเร็งปากมดลูก เกิดจากอะไร?

โรคมะเร็งปากมดลูก เป็นมะเร็งที่เกิดขึ้นในเซลล์ปากมดลูกซึ่งอยู่บริเวณช่วงล่างของมดลูกและเชื่อมต่อกับช่องคลอด โรคมะเร็งปากมดลูกส่วนใหญ่เกิดจากเชื้อไวรัสชนิดฮิวแมนแพปพิโลมาไวรัส (Human Papillomavirus) หรือเอชพีวี (HPV) ซึ่งมักจะติดต่อทางเพศสัมพันธ์

เมื่อร่างกายได้รับเชื้อ HPV เป็นครั้งแรก ระบบภูมิคุ้มกันจะพยายามปกป้องร่างกายจากการติดเชื้อไวรัส อย่างไรก็ตามเชื้อ HPV อาจทำให้เซลล์ที่ปากมดลูกเกิดความผิดปกติและกลายเป็นเซลล์มะเร็งในที่สุด ดังนั้นการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกและการฉีดวัคซีนมะเร็งปากมดลูกเพื่อป้องกันเชื้อ HPV จะช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดมะเร็งปากมดลูกได้

ในระยะแรกที่เป็นโรคมะเร็งปากมดลูกมักจะไม่แสดงอาการผิดปกติใดๆ แต่ในภายหลังเมื่อเริ่มเป็นหนักมากขึ้นร่างกายจะเริ่มแสดงอาการผิดปกติ เช่น มีภาวะเลือดออกผิดปกติทางช่องคลอด หรือตกขาวผิดปกติ และอาจมีอาการปวดร่วมด้วยได้

อาการโรคมะเร็งปากมดลูก

ผู้ป่วยควรทำการนัดพบแพทย์เมื่อพบลักษณะอาการที่ผิดปกติหรือไม่พึงประสงค์ดังนี้

- *มีภาวะเลือดออกผิดปกติทางช่องคลอด
- *เลือดออกกระปริดกระปรอย
- *เลือดออกหลังจากมีเพศสัมพันธ์
- *ประจำเดือนมาผิดปกติ ประจำเดือนมานานขึ้น หรือ ประจำเดือนมาผิดปกติ
- *มีเลือดออกหลังจากหมดประจำเดือน
- *มีตกขาวผิดปกติ
- *ตกขาวปริมาณมากขึ้น
- *ตกขาวมีกลิ่นเหม็น หรือ มีเลือดปน
- *ปวดหน่วงท้องน้อยโดยไม่ทราบสาเหตุ
- *มีอาการเจ็บหลังจากมีเพศสัมพันธ์

อย่างไรก็ตาม แม้ไม่มีอาการใด ๆ หากตรวจคัดกรองแล้วพบว่าผลตรวจมะเร็งปากมดลูกผิดปกติ ควรไปพบแพทย์เพื่อวินิจฉัยและวางแผนการรักษาต่อไป

สาเหตุโรคมะเร็งปากมดลูก

เชื้อ HPV มีบทบาทสำคัญในการเกิดมะเร็งปากมดลูก เมื่อเซลล์ปกติที่อยู่บริเวณปากมดลูกเกิดการกลายพันธุ์จะส่งผลให้เกิดเป็นมะเร็งปากมดลูกหรือรอยโรคก่อนเป็นมะเร็งได้ อย่างไรก็ตามคนส่วนมากที่ได้รับเชื้อไวรัส HPV เซลล์อาจจะยังไม่พัฒนาเป็นมะเร็งตั้งแต่แรกที่ได้รับเชื้อ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมหรือรูปแบบการใช้ชีวิตของแต่ละบุคคลอาจส่งผลต่อการเกิดโรคด้วยเช่นกัน

ปัจจัยเสี่ยงที่ก่อมะเร็งปากมดลูก

ปัจจัยเหล่านี้อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงในการเป็นมะเร็งปากมดลูกสูงขึ้น ได้แก่

- *การมีคู่นอนหลายคน หรือการเปลี่ยนคู่นอนบ่อยๆ
- *การมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุน้อย
- *การได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ชนิดอื่นๆ อย่างเช่น โรคติดเชื้อคลาไมเดีย (chlamydia) โรคหนองในแท้ (gonorrhoea) โรคซิฟิลิส (syphilis) และโรคติดเชื้อเอชไอวี/โรคเอดส์ (HIV/AIDS)

ผู้ที่ภูมิคุ้มกันไม่ดีจะมีโอกาสเป็นมะเร็งปากมดลูกมากกว่าคนทั่วไปโดยเฉพาะหากระบบภูมิคุ้มกันต่ำ การสบขันธ์